

**ROMÂNIA**  
**CURTEA DE APEL BUCUREȘTI – SECȚIA A II-A PENALĂ**

Dosar nr. \_\_\_\_\_

**ÎNCHEIERE**

Ședința publică din data de \_\_\_\_\_  
Curtea constituită din :  
**PREȘEDINTE :**  
**JUDECĂTOR :**  
**GREFIER :**

**Ministerul Public din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București este reprezentat de către procuror \_\_\_\_\_**

Pe rol se află soluționarea cererii formulate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Z, de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cauza penală având ca obiect apelurile declarate de către apelantul Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului X București și apelantele-părți civile \_\_\_\_\_ și \_\_\_\_\_, împotriva sentinței penale nr. \_\_\_\_\_ pronunțată de Judecătoria Sectorului Y București - Secția Penală în dosarul nr. \_\_\_\_\_.

Dezbaterea a avut loc în ședința publică din data de \_\_\_\_\_ - fiind consemnate, potrivit art. 370 alin. 4 C.pr.pen., în încheierea de ședință de la acel termen de judecată, încheiere care face parte integrantă din prezenta - când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, în baza art. 391 C.pr.pen., a stabilit pronunțarea pentru data de astăzi, \_\_\_\_\_, când, în aceeași compunere, a deliberat și a pronunțat următoarea încheiere.

**CURTEA,**

***Deliberând asupra cererii formulate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Z, de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, reține următoarele :***

I. Constată **admisibilitatea sesizării** Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor art. 475 C.pr.pen., motivat de faptul că :

1. Curtea este investită cu judecarea cauzei în apel și, potrivit dispozițiilor art. 552 C.pr.pen., hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, fiind astfel îndeplinită condiția prevăzută la art. 475 C.pr.pen. referitoare la soluționarea cauzei în ultimă instanță.

2. În speță, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Z a invocat o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, și anume:

- dacă noțiunile de locuință, încăpere sau dependență la care face referire art. 226 alin. (1) din Codul penal sunt mai extinse decât cea de domiciliu prevăzută de art. 224 din Codul penal, incluzând și acele spații care, chiar dacă nu pot fi calificate drept domiciliu, oferă o protecție vieții private a persoanei, de pildă grupul sanitar al unei clinici sau la care au acces mai multe persoane, o cabină de probă dintr-un magazin, vestiarul unei săli de sport.

De lămurirea acestor chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei, dat fiind că :

Dacă se apreciază că noțiunile de locuință, încăpere sau dependință la care face referire art. 226 alin. (1) din Codul penal sunt restrânse la noțiunea de domiciliu prevăzută de art. 224 din Codul penal, soluția ar fi cea de achitare a inculpatului, în baza art. 16 alin. 1 lit. b teza I C.pr.pen.

În schimb, dacă se apreciază că noțiunile de locuință, încăpere sau dependință la care face referire art. 226 alin. (1) din Codul penal sunt mai extinse decât noțiunea de domiciliu prevăzută de art. 224 din Codul penal, incluzând și acele spații care, chiar dacă nu pot fi calificate drept domiciliu, oferă o protecție vieții private a persoanei, de pildă grupul sanitar al unei clinici sau la care au acces mai multe persoane, o cabină de probă dintr-un magazin, vestiarul unei săli de sport, soluția ar fi una dintre cele prevăzute de art. 396 alin. 2, 3 sau 4 C.pr.pen.

Intimatul-inculpat a fost trimis în judecată sub aspectul săvârșirii a 3 infracțiuni de violarea vieții private, prevăzute de art. 226 alin. 1 C.pen. (persoane vătămate și ), și a unei infracțiuni de violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. 5 C.pen., toate cu aplic. art. 38 alin. 1 C.pen.

În cauză se pune problema stabilirii îndeplinirii sau neîndeplinirii condițiilor de tipicitate obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 226 alin. (1) din Codul penal.

3. Chestiunea de drept enunțată este nouă deoarece asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat nici printr-un recurs în interesul legii, nici printr-o hotărâre prealabilă, potrivit art. 474 și, respectiv, art. 477 C.pr.pen.

4. Chestiunea de drept enunțată nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 02.02.2024.

## **II. Expunerea succintă a cauzei**

Prin **rechizitoriul întocmit în data de** în dosarul de urmărire penală nr. Parchetul de pe lângă judecătoria Sectorului X București a dispus trimiterea în judecată a inculpatului , reținând că, în fapt :

- în data de inculpatul a montat două dispozitive electronice de înregistrare audio-video, disimulate în interiorul unor odorizante, pe care le-a plasat, fără drept, în cele două toalete aferente clinicii medicale , situată în (...), în scopul surprinderii de imagini cu persoanele ce au utilizat cele două toalete;

- totodată, în data de , după ce a montat cele două dispozitive electronice de înregistrare audio-video, disimulate în interiorul unor odorizante, pe care le-a plasat, fără drept, în cele două toalete aferente clinicii medicale , situată în (...), a înregistrat imaginile captate pe parcursul zilei în scopul surprinderii persoanelor ce au utilizat cele două toalete, aducând astfel atingere vieții private a persoanelor vătămate ( , și ).

Prin **sentința penală nr.** pronunțată în dosarul nr. Judecătoria Sectorului Y București - Secția Penală a hotărât următoarele:

În temeiul art. 396 alin. (1) și (5) C.proc.pen. rap. la art. 16 lit. b) teza I C.proc.pen., a achitat pe inculpatul sub aspectul infracțiunii de violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (1) C.pen., întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală (persoane vătămate , și ).

În temeiul art. 396 alin. (1) și (5) C.proc.pen. rap. la art. 16 lit. b) teza I C.proc.pen., a achitat pe inculpatul sub aspectul infracțiunii de violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (5) C.pen., întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

În temeiul art. 397 alin. (1) C.proc.pen., rap. la art. 25 alin. (5) C.proc.pen., a lăsat nesoluționată acțiunea civilă formulată în cauză.

În temeiul art. 275 alin. (3) C.proc.pen., cheltuielile judiciare avansate de stat au rămas în sarcina acestuia.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a reținut următoarele :

**Infracțiunea prevăzută de art. 226 alin. (1) C.pen. :**

În drept, în ceea ce privește protecția penală a vieții private, instanța a reținut că, potrivit art. 226 alin. (1) C.pen., atingerea adusă vieții private, fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate **într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta** sau a unei convorbiri private se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă. Pe de altă parte, potrivit art. 226 alin. (5) C.pen., plasarea, fără drept, de mijloace tehnice de înregistrare audio sau video, **în scopul săvârșirii faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2)**, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Pentru a fi îndeplinite condițiile de tipicitate obiectivă ale infracțiunii de violarea vieții private în varianta prevăzută de art. 226 alin. (1) C.pen., este nevoie, printre altele, ca fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio să aibă loc în legătură cu o persoană aflată într-unul dintre spațiile strict și limitativ prevăzute de norma de incriminare, respectiv **într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta, adică într-un spațiu ce se regăsește în noțiunea de domiciliu din punct de vedere penal (noțiune care, în plus, include și locul îngrădit ce ține de locuință)**. (a se vedea, în acest sens, și V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ediția 7, Editura C. H. Beck, 2022)

Astfel fiind, o importanță deosebită o capătă descifrarea conotației termenilor *locuință, încăpere și dependință*, ce se regăsesc în conținutul art. 226 alin. (1) C.pen., pentru a putea aprecia dacă cele două toalete aferente clinicii medicale J.K., situată în (...) se încadrează în vreuna dintre aceste noțiuni.

Instanța reține că infracțiunea de violarea vieții private a fost pentru prima dată incriminată în legislația penală prin Codul penal din 2009, neavând corespondent în vechiul Cod penal din 1968. În opinia instanței, domeniul de reglementare al dispozițiilor art. 226 alin. (1) C.pen. trebuie conturat printr-un proces de interpretare a normei de incriminare dintr-o triplă perspectivă, respectiv sistematică/sistemică, gramaticală - lingvistică și istorico-teleologică.

Relativ la noțiunile de locuință, încăpere și dependință ce țin de locuință, instanța reține că sunt folosite în cuprinsul Codului penal în trei cazuri, respectiv în **art. 19 alin. (3) C.pen.**, referitor la cauza justificativă a legitimei apărări prezumate, în **art. 224 alin. (1) C.pen.**, text ce incriminează violarea de domiciliu și în **art. 226 alin. (1) C.pen.**, text ce incriminează violarea vieții private. Niciunul dintre acești termeni nu a primit o definiție legală în cuprinsul părții generale Titlul X al Codului penal și nici în partea specială a Codului penal. Prin urmare, se impune ca interpretarea acestora să fie efectuată pornind de la înțelesul uzual al termenilor, conform art. 36 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, dar cu luarea în seamă a dezvoltărilor doctrinare și jurisprudențiale, realizate în cazul legitimei apărări prezumate și infracțiunii de violarea de domiciliu.

Dintr-o primă perspectivă, instanța a constatat că, potrivit D.E.X., *încăperea* este definită ca fiind o „cameră, odaie”, iar *dependința* este definită ca fiind o „încăpere accesorie a unei case de locuit (bucătărie, baie etc.)”. Așadar, instanța

reține că înțelesul obișnuit al acestor termeni implică o legătură strânsă, indisolubilă, între *locuință* („loc, casă, construcție în care locuiește sau poate locui cineva”) și locurile desemnate ca fiind încăpere sau dependință. Astfel, dacă în cazul încăperii legătura este mai strânsă, aceasta fiind practic o componentă a locuinței, în cazul dependinței, aceasta poate fi înțeleasă ca fiind o anexă gospodărească, o bucătărie de vară, care, deși nu este alipită locuinței, se află în imediata apropiere a locuinței.

Același înțeles a fost acordat termenilor în discuție și în doctrina de drept penal. În literatura de specialitate elaborată cu privire la infracțiunea de violarea de domiciliu *locuința* a fost definită ca fiind acel spațiu în care trăiește efectiv o persoană, chiar dacă este vorba de un loc destinat în mod obișnuit altui scop (magazie, grajd) precum și adăpostul temporar sau mobil (rulotă, cort, colibă). *Încăperea* reprezintă acel spațiu delimitat, destinat **locuirii**, cum ar fi camera dintr-un apartament locuit de mai multe persoane. *Dependințele* sunt prelungiri **ale spațiului locuit**, acele entități aflate în relație de dependență față de locuința propriu-zisă (pivniță, pod, magazie, garaj, boxă etc.). (e.g. a se vedea V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ediția 7, Editura C. H. Beck, 2022)

Astfel, instanța a reținut că elementul comun al termenilor de *încăpere* și *dependință* este acela că în aceste locuri desfășurarea vieții private se obiectivează în același mod și cu aceeași intensitate ca într-o *locuință*. Prin urmare, deși persoanele își desfășoară viața privată și în alte spații decât cele indicate de art. 226 alin. (1) C.pen., aceasta nu va fi protejată prin instituirea represiunii penale indiferent ingerința constatată, ci numai atunci când persoana se află în anumite locuri în care ingerința în viața privată ar fi deosebit de gravă, iar intervenția legii penale este justificată și proporțională față de gravitatea faptei.

Pe de altă parte, aceeași concluzie rezultă și din interpretarea gramaticală a textului, cu luarea în seamă a elementelor de legătură utilizate de legiuitorul penal. În acest sens, instanța constată că, spre deosebire de tehnica folosită de infracțiunea de violarea de domiciliu, în cazul infracțiunii de violarea vieții private, între noțiunile de „*locuință*”, și cele de „*încăpere/dependință*” legiuitorul a inserat conjuncția simplă disjunctivă „*sau*”, în timp ce între noțiunile „*încăpere*” și „*dependință*” a inserat conjuncția disjunctivă „*ori*”, cărora le adaugă și mențiunea „*ținând de aceasta*”, care se referă la „*locuință*”.

Existența unei opțiuni a legiuitorului rezultă și din tehnica de reglementare a variantelor alternative ale elementului material. Instanța constată că, în mod deliberat, legiuitorul nu a prevăzut condiția săvârșirii faptei în legătură cu un domiciliu (în sens penal) în varianta comiterii prin ascultarea sau înregistrarea unei convorbiri private, întrucât, în caz contrar, ar fi plasat această a doua ipoteză imediat după prima, respectiv înaintea condiției de a se afla „*într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta*”.

De asemenea, instanța a constatat că legiuitorul nu a prevăzut și posibilitatea ca fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio să aibă loc în legătură cu o persoană aflată „*într-un loc împrejmuit ținând de acestea*” (locuință, încăpere sau dependință), precum în cazul infracțiunii de violarea de domiciliu, prev. de art. 224 alin. (1) C.pen.

Aceeași concluzie rezultă și din interpretarea istorico-teleologică a dispozițiilor art. 226 alin. (1) C.pen.

Așa cum s-a arătat în Expunerea de motive a noului Cod penal, o incriminare nouă, fără corespondent în legislația anterioară, este violarea secretului vieții private, reglementare necesară **pentru a întregi cadrul protecției penale a valorilor**

**garantate de art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, ce își găsește corespondent în majoritatea codurilor penale europene actuale, cum ar fi art. 226-1 C.pen. francez, art. 192 C.pen. portughez, art. 197 C.pen. spaniol, art. 615bis C.pen. italian, cap. 24 secțiunea 5-8 C.pen. finlandez. (pentru incriminările existente în alte state, a se vedea <https://codexpenal.just.ro>).

În acest sens, instanța a constatat că în **art. 226-1 C.pen. francez** violarea vieții private este incriminată ca fiind „realizarea, înregistrarea sau transmiterea, fără consimțământul acesteia, a imaginii unei persoane care se află **într-un loc privat**.”

În **art. 192 C.pen. portughez** violarea vieții private este incriminată în următoarea variantă: „Cel care, fără a avea permisiunea și cu intenția de a invada viața privată a oamenilor, și anume intimitatea vieții sexuale și de familie: a) interceptează, înregistrează, imprimă, utilizează, transmite sau răspândește o conversație, o comunicare telefonică, mesaje prin poștă electronică sau factura detaliată; b) captează, fotografiază, filmează, înregistrează sau difuzează imagini ale persoanelor, obiectelor sau **spațiilor intime**; c) spionează sau ascultă pe ascuns persoane care se găsesc **în loc privat**; sau d) difuzează fapte referitoare la viața privată sau la boala gravă a unei persoane.”

În **art. 615bis C.pen. italian** violarea vieții private este incriminată în următoarea variantă: „Cel care, prin folosirea de instrumente de înregistrare vizuală sau sonoră își procură pe nedrept știri sau imagini ce țin de viața privată ce se desfășoară în locurile indicate la art. 614” (în „**locuința altuia sau într-un alt loc care este o locuință privată sau în dependențele acestora**”, n.n.).

În **cap. 24 secțiunea 5-8 C.pen. finlandez** violarea vieții private este incriminată în următoarea variantă: „Cel care supraveghează în mod ilegal sau monitorizează cu un dispozitiv tehnic (1) o persoană aflată **în spații locative, într-o toaletă, o cabină de probă sau un alt loc similar, sau (2) o persoană aflată într-o clădire, apartament sau curte împrejmuită care este închisă pentru public, așa cum este menționat în secțiunea 3 (într-un oficiu public, în spații comerciale, în birouri, în instalații de producție, în locuri de întâlnire, în alte locații similare sau altă clădire similară sau în curtea împrejmuită a unei astfel de clădiri, sau în zona în uz pentru forțele armate sau garda de frontieră, în cazul în care circulația este restricționată prin decizia autorității competente**”, n.n.) în cazul în care aceasta încalcă intimitatea persoanei.”

Deși în Expunerea de motive a noului Cod penal se face referire și la incriminările violării vieții private în art. 179bis - 179quinuies din C.pen. elvețian și art. 197 din C.pen. spaniol, acestea nu prezintă relevanță în contextul discuției.

Or, folosind metoda comparativă, instanța reține că, în pofida faptului că era deplin conștient de modalitatea de reglementare a infracțiunii în legislațiile penale ale altor state, legiuitorul, în mod deliberat, a restrâns sfera de protecție a vieții private la cea „materializată” într-o locuință sau încăpere ori dependență ținând de aceasta. Spre deosebire de alte state la a căror legislații am făcut referire, legiuitorul penal din 2009 nu a utilizat sintagma loc privat/spațiu intim, sediu profesional, enumerări neexhaustive sau clauze de analogie, ci a apelat la o formă de incriminare asemănătoare violării de domiciliu.

De altfel, în literatura de specialitate autohtonă a fost criticată opțiunea legiuitorului de a restrânge textul doar la realizarea supravegheții atunci când victima se află într-o locuință, încăpere sau dependență, acești autori apreciind că „ar fi fost mult mai sugestivă folosirea unei sintagme mai largi, care să reușească să surprindă principalul atribut al spațiului în care victima este fotografiată sau înregistrată, respectiv caracterul privat al spațiului ori caracterul său izolat de ochiul public”, iar

formularea utilizată de legiuitor „ridică probleme de tipicitate vizavi de acele ipoteze în care activitatea de fotografiere sau înregistrare nu are loc atunci când victima se află într-o locuință, încăpere sau dependință, ci într-un spațiu privat”. (a se vedea, în acest sens S. Bogdan, D. A. Șerban, *Drept penal – Partea specială, Infrațiuni contra persoanei și contra înfăptuirii justiției, Ed. a II-a revăzută și adăugită*, Ed. Universul Juridic, București, 2020, p. 391).

Mai mult decât atât, în ceea ce privește protecția prin mijloace de drept civil a vieții private, instanța a reținut că, potrivit art. 252 C.civ., „orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică, demnitatea, intimitatea vieții private (...)”. În conformitate cu art. 71 alin. (1) C.civ., „orice persoană are dreptul la respectarea **vieții sale private**. Potrivit alin. (2), „nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni în viața intimă, personală sau de familie, nici în domiciliul, reședința sau corespondența sa, fără consimțământul său ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75 C.civ.”. Conform art. 74 C.civ., „sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private: (...) c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii **unei persoane aflate într-un spațiu privat**, fără acordul acesteia; d) difuzarea de imagini care prezintă interioare **ale unui spațiu privat**, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal; e) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege; (...)”. În literatura de drept civil s-a arătat că prin sintagma „**spațiu privat**” se înțelege o zonă în care are acces un număr restrâns de persoane, ca, de exemplu, o curte interioară, o plajă privată, locuința unei persoane. (a se vedea, în acest sens, T.G.I. Bordeaux, 19 aprilie 1989, în H. Capitant, Fr. Terré, Y. Lequette, *Les grands arrêts de la jurisprudence, vol. 1 "Personnes– Famille–Biens–Régimes matrimoniaux–Successiones"*, Ediția a 11-a, Editura Dalloz, Paris, 2000, p. 328–329). Or, instanța a constatat că legiuitorul civil, spre deosebire de cel penal, care este ghidat de principiul *ultima ratio* și de caracterul subsidiar al dreptului penal, a oferit o protecție civilă sporită vieții private, folosit noțiunea de spațiu privat, care este mult mai cuprinzătoare decât cele prevăzute de art. 226 alin. (1) C.pen.

În acest context, deși poate părea redundant, instanța a subliniat că noțiunea de **domiciliu în sens penal** (locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta) este diferită de aceea de **sediul profesional**, aspect ce rezultă din interpretarea sistematică și istorico – teleologică a dispozițiilor art. 224 – 226 C.pen. Astfel, instanța a reținut că violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 C.pen., este o incriminare nouă, care nu are precedent în vechiul Cod penal, și este menită să ofere protecție și **altor spații aparținând unor persoane fizice sau juridice, care nu au destinația de locuință**. Prin aceasta se acoperă un vid legislativ semnalat de multă vreme de teoreticienii și practicienii dreptului, asigurându-se protecția penală unui aspect al vieții private recunoscut și garantat prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cadrul art. 8 din Convenție, în condițiile în care, în procesul evolutiv de extindere a noțiunii de domiciliu, instanța de contencios al drepturilor omului a asimiliat domiciliului biroul sau cabinetul unei persoane care exercită o profesiune liberală (localul profesional), iar mai apoi, în anumite circumstanțe, la sediul social, agențiile sau localurile profesionale ale persoanei juridice. Relevantă este și denumirea marginală a art. 224 și art. 225 C.pen. Dacă sediul profesional sau încăperea dintr-un sediu profesional ar fi fost considerate locuință sau încăpere în sensul art. 224 C.pen., nu ar mai fi fost necesară incriminarea infracțiunii de violarea sediului profesional.

Astfel, privind în ansamblu incriminările din Capitolul IX al Titlului I al părții speciale - Infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private, instanța constată că legiuitorul nu a înțeles să protejeze, prin art. 226 alin. (1) C.pen., și viața privată desfășurată într-un sediu profesional.

Instanța a mai reținut că, în literatura de specialitate, s-au înaintat și o altă opinie în legătură cu sfera de protecție oferită de infracțiunea de violarea vieții private prevăzută de art. 226 alin. (1) C.pen. Astfel, unii autori au afirmat că noțiunea de locuință are semnificația de la violarea de domiciliu, respectiv orice spațiu în care se desfășoară, efectiv și actual, viața domestică a unui individ, dar noțiunile de încăpere și dependență au – în cazul violării vieții private – o accepțiune autonomă, parțial diferită față de violarea de domiciliu. Explicația rezidă în rațiunea diferită a celor două incriminări. Prin violarea de domiciliu, legiuitorul a înțeles să sancționeze încălcarea libertății persoanei, sub aspectul vieții sale domestice; în schimb, prin incriminarea faptelor de violare a vieții private s-a urmărit protecția intimității. Or, intimitatea individului nu se manifestă exclusiv în spațiul său domestic, ci și în alte locuri în care oricine se așteaptă, în mod rezonabil, să nu fie văzut de alții. În opinia acestor autori, incriminând violarea vieții private, noul C.pen. nu a intenționat să lase nesancționată penal, spre exemplu, filmarea unei persoane aflată într-o toaletă publică, deși – limitându-ne la definițiile folosite în cazul violării de domiciliu – un asemenea loc nu ar constitui nici locuință, nici încăpere și nici dependență ținând de acestea. În opinia acestor autori, încăperea desemnează un spațiu închis din toate părțile. Noțiunea nu se rezumă doar la părțile din construcții care sunt destinate și sunt folosite efectiv spre a locui (ca în cazul violării de domiciliu), ci vizează orice spațiu închis în care individul își poate exprima intimitatea. Așadar, este indiferent dacă respectiva încăpere este destinată sau nu spre a fi locuită și, cu atât mai puțin, dacă este efectiv locuită sau nu de cineva. De exemplu, constituie o încăpere în sensul art. 226 noul C. pen. și biroul de la locul de muncă sau spațiul închis al unui studio foto unde o femeie pozează nud pentru un fotograf profesionist. Dacă un terț înregistrează imagini din acea încăpere, fără drept, fapta sa constituie infracțiune. În opinia acestor autori, dependențele reprezintă spații accesorii menite a completa, a ajuta la întrebuințarea unui spațiu principal. Ele sunt conexe fie locuinței, fie încăperii, căci formularea de la art. 226 noul C. pen. este „locuință sau încăpere ori dependență ținând de aceasta”. Poate fi vorba de pivniță, bucătărie de vară, spălătorie, care sunt accesorii ale locuinței, dar și de vestiarul unei săli de sport, ca dependență a unei încăperi.

În susținerea acestei interpretări, alți autori au subliniat că, dacă citim cu atenție art. 226 alin. (1) C.pen., observăm că se impune condiția ca fapta să fie comisă împotriva unei victime aflate într-o locuință, încăpere ori dependență „**ținând de aceasta**”, spre deosebire de art. 224 C.pen., care folosește noțiunile de locuință, încăpere, dependență sau loc împrejmuit „**ținând de acestea**”. Din formularea textului nu rezultă în mod clar dacă dependența, care este un spațiu accesoriu, trebuie să țină de o locuință, sau de o încăpere (care poate să nu fie parte din locuință). Pe de altă parte, aceiași autori au apreciat că, prin raportare la definiția oferită de Dicționarul explicativ al limbii române, dependența ar putea ține numai de locuință, deși interpretarea literală a normei ar sugera că dependența ar putea ține de încăpere.

În opinia instanței, aceste alegații nu sunt susținute de dispozițiile C.pen. și, prin urmare, pot fi valorificate, eventual, doar ca propuneri *de lege ferenda*.

Astfel, teoria vehiculată în literatura de specialitate, conform căreia noțiunea de încăpere din art. 226 C.pen. este diferită de aceea de încăpere din art. 224

C.pen., este pur speculativă. Pe lângă argumentele expuse mai sus, instanța subliniază că este evident că, în cadrul dispozițiilor din același capitol, respectiv Capitolul IX al Titlului I al părții speciale - Infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private, legiuitorul a folosit aceste noțiuni cu aceeași conotație. Este de așteptat ca atunci când legiuitorul folosește un termen în mai multe rânduri, termenul să aibă același sens.

Aceasta este o regulă de bază a tehnicii legislative impusă de **art. 1 alin. (3) și (5) din Constituția României și de art. 37 alin. (1) și art. 61 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative**, care impun ca, în limbajul normativ, **aceleași noțiuni să se exprime numai prin aceiași termeni (unitatea terminologică)**, iar prevederile modificate sau care completează actul normativ să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării, **asigurându-se unitatea de stil și de terminologie**, precum și succesiunea normală a articolelor.

De asemenea, diferența de formulare a art. 224 și a art. 226, respectiv locuință, încăpere ori dependință „**ținând de aceasta**”, în loc de locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit „**ținând de acestea**” nu poate susține argumentul acestor autori. Formularea din art. 226 alin. (1) C.pen. a fost adaptată față de cea regăsită în art. 224 alin. (1) C.pen., în condițiile în care a fost înlăturată sintagma „*loc împrejmuit*” și au fost introduse conjuncția disjunctivă „sau” între noțiunile de „*locuință*” și cele de „*încăpere/dependință*” și conjuncția disjunctivă „ori” între noțiunile de „*încăpere*” și „*dependință*”. „*Locul împrejmuit*” putea ține de toate cele trei noțiuni („*ținând de acestea*”), spre deosebire de „*încăperea*” sau „*dependința*”, care pot ține doar de o „*locuință*” („*ținând de acestea*”).

De asemenea, contrar acestor autori, instanța a constatat că interpretarea literală a normei nu ar putea sugera că „*dependința*” ar putea ține de „*încăpere*”. Conjuncția „ori” și pronumele demonstrativ „*aceasta*” conduc la concluzia că atât „*încăperea*”, cât și „*dependința*” țin de „*locuință*”. Nici argumentul acestor autori, în sensul că din formularea textului nu rezultă în mod clar dacă „*dependința*”, care este un spațiu accesoriu, trebuie să țină de o „*locuință*”, sau de o „*încăpere*”. Având în vedere raționamentul acestor autori și faptul că legiuitorul a folosit forma de singular a pronumelui demonstrativ („*ținând de acestea*”), dacă am aprecia că „*dependința*” poate ține de „*încăpere*”, implicit am aprecia că nu poate ține de „*locuință*”, ceea ce ar fi absurd.

Aplicând aceste considerente teoretice în cauza dedusă judecății, instanța a apreciat că cele două toalete aferente clinicii medicale „...”, situată în (...) nu se încadrează în vreuna dintre aceste noțiuni, respectiv locuință, încăpere și dependință ce țin de locuință, nefiind domiciliu în sensul legii penale, ci încăpere a unui sediu profesional, astfel cum acesta a fost definit prin art. 25 alin. (3), art. 187 – 189 și art. 227 C.civ. sau art. 7-8 din Legea societăților nr. 31/1990.

Din argumentele expuse anterior rezultă concluzia că, deși există situații în care viața privată a persoanei se desfășoară și în alte spații decât cele prevăzute de art. 226 alin. (1) C.pen., încălcarea vieții private în modalitatea nu ia forma unui ilicit penal. Instanța apreciază că organele judiciare trebuie să manifeste prudență în aplicarea art. 226 alin. (1) C.pen. în cazurile concrete deduse judecății, oferind o interpretare restrictivă și previzibilă noțiunilor utilizate de legiuitor, în consonanță cu principiul legalității incriminării și rațiunea pentru care aceste comportamente au fost incriminate ca infracțiune. Această abordare este impusă instanței nu doar pentru că *poenalia sunt restringenda*, ci este obligatorie și în raport de dezvoltările Curții Europene a Drepturilor Omului în legătură cu principiul legalității incriminării. În acest



sens, Curtea de la Strasbourg, în Hotărârea pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României* (paragraful 34), a statuat că noțiunea „drept” folosită la art. 7 din Convenție corespunde noțiunii de „lege” ce apare în alte articole din Convenție și înglobează dreptul de origine atât legislativă, cât și **jurisprudențială**, ambele implicând condiții calitative, printre altele, pe cele ale accesibilității și previzibilității.

De asemenea, în Hotărârea pronunțată în Cauza *Schimanek împotriva Austriei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că **lipsa de claritate a unei norme juridice poate fi compensată printr-o jurisprudență constantă și uniformă**. În această cauză Curtea a constatat că art. 7 din Convenție nu a fost violat și a statuat că jurisprudența și doctrina din Austria au dezvoltat mai multe criterii care fac legea (noțiunea de „activități inspirate de ideile național-socialiste”) în discuție suficient de accesibilă și previzibilă și care permit judecătorului să distingă cu claritate între activități precum cele ale reclamantului și cele care nu pot primi o calificare de activități cu caracter nazist. Această abordare este impusă și de jurisprudența instanței de contencios constituțional, Curtea Constituțională a României stabilind că o lege este previzibilă și clară când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, **la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe**, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa. Subliniind **importanța instanțelor în procesul de aplicare a legii**, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută și una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a relevat că, oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna și, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, Curtea de la Strasbourg a statuat că art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca **rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil**. Prin urmare, deși noțiunile de domiciliu sau de viață privată au cunoscut o evoluție constantă și rapidă în jurisprudența Ct.E.D.O., fiind extinsă astfel sfera de protecție a vieții private la nivelul Convenției, viața privată în sensul Convenției nu se suprapune peste viața privată protejată prin dispozițiile Codului penal. Instanța nu poate apela la înțelesul noțiunii de viață privată în sensul Convenției pentru a pedepsi o anumită persoană, deoarece aceasta ar echivala cu o interpretare prin analogie *in malam partem*, procedeu interzis în dreptul penal. Este de preferat o interpretare strictă a legii în defavoarea unei așa-zise interpretări evolutive, ce poate glisa către o aplicare imprevizibilă a normei de incriminare.

Având în vedere argumentele expuse anterior, întrucât principiul legalității se adresează atât legislativului, executivului, cât și organelor judiciare, instanța a apreciat că este imperios necesar ca aceasta din urmă să asigure respectarea

acestui principiu constituțional, garantând securitatea juridică și încrederea legitimă a cetățenilor statului de drept în sistemul juridic, printr-o interpretare previzibilă a dispoziției legale, asigurând practică judiciară, coerentă și stabilă, indiferent de cât de „stângace/incompletă/inechitabilă” este formularea legii pe care este chemată să o aplice.

În concluzia acestui raționament, instanța a reținut că reglementarea unei infracțiuni nu presupune aplicarea acesteia tuturor situațiilor apreciate ca fiind potențial similare, dar care nu au fost avute în vedere de către legiuitor.

A permite celui care interpretează și aplică legea penală, în absența unei norme exprese și neechivoce, să stabilească el însuși regula după care urmează să rezolve un caz contravine Legii fundamentale. Argumente precum echivalența de pericolului social al unor conduite nu pot fi avute în vedere de instanță, ci doar de către legiuitor, care poate incrimina pe viitor și alte comportamente antisociale.

Nu în ultimul rând, instanța a subliniat că această perspectivă asupra obiectului de reglementare al infracțiunii prevăzute de art. 226 alin. (1) C. pen. se regăsește și în jurisprudența Curții Constituționale a României. Astfel, sfera protecției oferite de infracțiunea de violarea vieții private a fost analizată și de instanța de contencios constituțional prin Decizia nr. 33/2017 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (1) din Codul penal – par. 27 – 33 (M. Of. nr. 320 din 4 mai 2017).

Cu acea ocazie, autorul excepției de neconstituționalitate a susținut că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 20 referitor la Tratatul internațional privind drepturile omului și art. 26 alin. (1) referitor la ocrotirea vieții intime, familiale și private, precum și dispozițiile art. 8 paragraful 1 referitor la dreptul la respectarea vieții private și de familie din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Autorul excepției a criticat art. 226 alin. (1), întrucât nu asigură aceeași protecție dreptului fundamental și atunci când violarea vieții intime, familiale și private se realizează în spații extrane conceptului de locuință, încăpere sau dependență ținând de aceasta, respectiv în spații aparținând proprietății publice ori în care își desfășoară activitatea instituții sau autorități publice.

Or, examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea a constatat că prevederile legale criticate dispun cu privire la protecția penală a vieții intime, familiale și private prin incriminarea faptei de violare a vieții private a unei persoane aflate "într-o locuință sau încăpere ori dependență ținând de aceasta". Totodată, a constatat că noua infracțiune nu are corespondent în Codul penal din 1969 și, analizând Expunerea de motive a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, rezultă că legiuitorul, în acord cu art. 61 alin. (1) și art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, după ce a regrupat infracțiunile ce aduc atingere domiciliului, vieții private și corespondenței, a instituit noi infracțiuni "menite să acopere un vid de reglementare și să ofere un răspuns la noile forme de lezare sau periclitate a valorilor sociale" care formează obiectul cap. IX - titlul I al părții speciale a Codului penal. În opinia instanței de contencios constituțional, protecția vieții private prin normele dreptului penal este în acord cu prevederile art. 26 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora "Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată", precum și cu prevederile art. 8 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit cărora "Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale".

Curtea a constatat că, potrivit dispozițiilor art. 226 alin. (1) din Codul penal, atingerea adusă vieții private poate fi realizată prin acțiuni alternative exhaustive - fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio - a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependență ținând de aceasta sau a unei convorbiri private, iar, pentru existența infracțiunii, este necesar ca oricare dintre acțiunile prevăzute în textul de incriminare să fie săvârșite, fără drept, **într-un domiciliu în sens penal**. În opinia Curții Constituționale, această noțiune se identifică cu acel spațiu unde subiectul pasiv locuiește, fără să fie necesar să aibă în mod formal (legal) domiciliul în acel loc. Poate fi vorba de un spațiu ocupat temporar, inclusiv o cameră la hotel sau la cămin. Locuința este acel spațiu în care trăiește efectiv o persoană, chiar dacă este vorba de un loc destinat în mod obișnuit altui scop. Reprezintă locuința chiar și adăpostul temporar sau mobil. Încăperea înseamnă acel spațiu delimitat, destinat locuirii, cum ar fi camera de apartament dintr-un apartament locuit de mai multe persoane. Dependințele sunt prelungiri ale spațiului locuit, acele entități aflate în relație de dependență față de locuința propriu-zisă. Așa fiind, deși autorul excepției a criticat art. 226 alin. (1), întrucât nu asigură aceeași protecție dreptului fundamental și atunci când violarea vieții intime, familiale și private se realizează în spații extrane conceptului de locuință, încăperea sau dependență ținând de aceasta, respectiv în spații aparținând proprietății publice ori în care își desfășoară activitatea instituții sau autorități publice, Curtea Constituțională a reținut că prin reglementarea contestată statul nu neagă dreptul persoanei la viața intimă, familială și privată, ci oferă o protecție sporită faptelor antisociale care aduc atingere acestui drept, atunci când se comit într-o locuință sau încăperea ori dependență ținând de aceasta. În mod just, Curtea Constituțională a subliniat că împrejurarea că, în încăperile publice, dreptul fundamental de referință nu beneficiază de protecția legii penale, nu echivalează cu afectarea dreptului la viața privată, deoarece, ceea ce prevalează în protejarea drepturilor constă în adoptarea de către stat a unor măsuri legislative corespunzătoare. Or, în aceste situații, partea lezată are deschisă calea unei acțiuni civile în justiție. Astfel, prin normele substanțiale de drept civil din cartea I intitulată *Despre persoane*, legiuitorul român a acordat o deosebită atenție drepturilor personalității reglementând în art. 71 cu privire la dreptul la viața privată, în art. 73 cu privire la dreptul la propria imagine, în art. 74 cu privire la atingeri aduse vieții private și în art. 257 cu privire la apărarea drepturilor nepatrimoniale ale persoanei fizice. De aceea, în acord cu art. 1.357 din Codul civil referitor la răspunderea pentru fapta proprie, cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare, urmând să răspundă pentru cea mai ușoară culpă.

Prin urmare, instanța de contencios constituțional a statuat că incriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni țin de marja de apreciere a legiuitorului, marjă care nu este absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale. Noțiunea de marjă de apreciere se fundamentează pe ideea că fiecare societate are dreptul să exercite o anumită discreție cu privire la stabilirea unui echilibru între drepturile persoanelor și interesele naționale, precum și în soluționarea conflictelor care decurg din existența diverselor valori sociale și convingeri morale. Astfel, statul are libertatea de a proteja anumite valori sociale prin reglementarea unor sancțiuni de drept penal, iar recurgerea la asemenea mijloace reprezintă, în sine, o intervenție *ultima ratio* atunci când celelalte mijloace specifice altor ramuri de drept nu asigură o protecție juridică eficientă (a se

vedea Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 8 iulie 2016, paragrafele 66-68).

Prin reglementarea protecției penale a faptelor de violare a vieții intime săvârșite în spațiul privat, legiuitorul s-a plasat în interiorul acestei marje, întrucât nicio dispoziție constituțională nu obligă explicit/implicit la stabilirea unui standard de referință care să determine, în mod automat, incriminarea în sensul dorit de autorul excepției. Legiuitorul are îndreptățirea de a plasa protecția constituțională a valorii care nu intră sub incidența penalului, în sfera răspunderii civile delictuale (a se vedea în acest sens Decizia nr. 683 din 19 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 47 din 20 ianuarie 2015, paragraful 16). Or, așa cum s-a arătat, statul a instituit măsurile de protecție civilă mai sus enunțate, sens în care partea ce reclamă încălcarea dreptului la viață intimă, familială și privată poate să formuleze o acțiune civilă în justiție.

De asemenea, în ceea ce privește încălcarea, prin textele criticate, a prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, Curtea a constatat că, în jurisprudența sa, a statuat că situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional. Această soluție este în concordanță și cu jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia orice diferență de tratament, făcută de stat între indivizi aflați în situații analoage, trebuie să își găsească o justificare obiectivă și rezonabilă. Or, în prezenta cauză, persoanele la care se face referire nu se găsesc în situații identice (viața intimă a unora a fost lezată în spațiul privat, iar a altora în spațiul public) astfel că se justifică în mod obiectiv și rezonabil tratamentul juridic neomogen la care se referă autorul excepției, principiul egalității în fața legii presupunând instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (a se vedea mutatis mutandis Decizia nr. 379 din 26 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 7 august 2014, paragraful 30).

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 396 alin. (1) și (5) C.proc.pen. rap. la art. 16 lit. b) teza I C.proc.pen., instanța l-a achitat pe inculpatul ..... sub aspectul infracțiunii de violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (1) C.pen., întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală. (persoane vătămate ..... și ..).

**Justificarea reținerii unei singure infracțiuni de violarea vieții private, prev. de art. 226 alin. (1) C.pen., cu mai mulți subiecți pasivi (unitate naturală colectivă):**

Instanța a reținut că, în dreptul penal român, săvârșirea de către aceeași persoană a două sau mai multe activități infracționale determină, în principiu, existența unei pluralități de infracțiuni. Exisă totuși unele excepții, anumite cazuri în care, datorită legăturii de ordin subiectiv și obiectiv, asemenea conduite, prin voința legii, din rațiuni de politică penală, reprezintă o singură infracțiune.

Una dintre excepții o reprezintă unitatea legală de infracțiune sub forma infracțiunii continuate. Potrivit art. 35 C.pen., infracțiunea este continuată, când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții și împotriva aceluiași subiect pasiv, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni. Astfel, instanța a reținut că unitatea legală sub forma infracțiunii continuate este o creație a legiuitorului și se caracterizează prin reunirea în conținutul unei singure infracțiuni a două sau mai multe acțiuni sau inacțiuni ce ar putea constitui, fiecare în parte, o infracțiune de sine stătătoare.

Din cuprinsul actualei definiții legale ar rezulta că infracțiunea continuată este caracterizată de o triplă unitate, respectiv unitate personală (aceiași subiecți activ și pasiv), unitate psihică (rezoluția infracțională unică) și unitate juridică (omogenitatea juridică), dar și de o pluralitate, aceea a actelor materiale.

După adoptarea noului Cod penal, pentru existența unității legale de infracțiune sub forma infracțiunii continuate era necesar a fi îndeplinite, în mod cumulativ, următoarele condiții: unitatea de subiecți activ și pasiv ai infracțiunii, pluralitatea de acțiuni/inacțiuni săvârșite la intervale de timp, unitatea de încadrare juridică actelor de executare și rezoluția infracțională unică. Noul Cod penal a venit cu o abordare diferită față de vechiul Cod penal.

Diferența cea mai importantă constă în faptul că, pe lângă cele patru condiții tradiționale ale infracțiunii continuate, a fost introdusă și condiția ca infracțiunea să fie îndreptată împotriva aceluiași subiect pasiv. Inițial, legiuitorul a încercat instituirea tezei incompatibilității totale a infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi. În Expunerea de motive a noului Cod penal s-a precizat că acceptarea compatibilității infracțiunii continuate cu pluralitatea subiecților pasivi deschide calea extinderii nejustificate a domeniului de incidență al acesteia în cazuri în care este, în mod vădit, vorba despre un concurs de infracțiuni, iar o astfel de tentație va fi cu atât mai mare, în condițiile înăspririi tratamentului sancționator prevăzut de lege pentru concursul de infracțiuni, astfel că soluția își găsește pe deplin justificarea. Totodată, prin introducerea sintagmei „și împotriva aceluiași subiect pasiv” în cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) C.pen., legiuitorul a dorit să curme controversa referitoare la unitatea subiectului pasiv al acțiunilor sau inacțiunilor componente ale unei infracțiuni continuate, după cum este vorba de infracțiuni contra persoanei sau contra patrimoniului.

Ca ecou la această schimbare de paradigmă din materia unității legale de infracțiune, doctrina de drept tributară vechii optici a legiuitorului nu s-a sfiit să critice această inovație legislativă, obligând legiuitorul să atenueze teza incompatibilității totale a infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi. Astfel, deoarece se creaseră condițiile unei aplicări rigide a acestei instituții, prin restrângerea domeniului de aplicare a infracțiunii continuate, legiuitorul a stabilit, prin art. 238 din Legea 187/2012 de punere în aplicare a Codului penal, că unitatea subiectului pasiv se păstrează și atunci când bunurile ce constituie obiectul infracțiunii se află în coproprietatea mai multor persoane sau când infracțiunea a adus atingere unor subiecți pasivi secundari diferiți, dar subiectul pasiv principal este unic.

Prin urmare, instanța a reținut că, prin Legea pentru punerea în aplicare a Codului penal, a survenit o atenuare a tezei incompatibilității totale a infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi. Aceste din urmă cazuri au reprezentat singurele excepții de la condiția unității de subiect pasiv.

O remodelare a instituției infracțiunii continuate a fost operată prin **Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 Curții Constituționale**, care a constituit o așa-zisă întoarcere la origini, prin lipsirea de efecte a inovației noului Cod penal. Astfel, după ce a respins în mai multe rânduri excepțiile ridicate, constatând conformitatea dispoziției legale cu Legea Fundamentală, instanța de contencios constituțional a constatat că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) C.pen., care impune condiția unității subiectului pasiv în cazul infracțiunii continuate, este neconstituțională prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție relative la egalitatea cetățenilor în fața legii. Curtea Constituțională a României a reținut că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) C.pen. creează o <<diferență de tratament juridic în

cadrul aceleiași categorii de făptuitori, fără a exista vreo justificare obiectivă și rezonabilă>>, ceea ce atrage încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție cu privire la egalitatea cetățenilor în fața legii. Astfel, în viziunea Curții Constituționale, imposibilitatea reținerii infracțiunii în formă continuată - dacă nu este îndeplinită condiția unității subiectului pasiv în cazul săvârșirii de către o persoană la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, a unor acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni - având drept consecință obligarea instanței de judecată la aplicarea regulilor concursului de infracțiuni, provoacă o discriminare între autorul faptei și o persoană care săvârșește la diferite intervale de timp, în realizarea aceleiași rezoluții, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni ca și în cazul primului făptuitor, însă cu îndeplinirea condiției unității subiectului pasiv.

Prin această decizie a Curții Constituționale s-a produs o remodelare fizionomiei infracțiunii continuate. Așadar, săvârșirea faptei împotriva aceluiași subiect pasiv înceta să mai fie o condiție esențială a infracțiunii continuate și redevenea criteriu de stabilire a unității rezoluției infracționale, așa cum era sub imperiul vechii reglementări. Cel mai important dintre considerentele deciziei se regăsește la paragraful 28 din Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 unde Curtea Constituțională a stabilit că <<în urma constatării de către Curte a neconstituționalității sintagmei „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal este, practic, se impune revenirea la soluția adoptată de practica judiciară sub reglementarea Codului penal din 1969, în sensul existenței unei **compatibilități limitate** între infracțiunea continuată și pluralitatea de subiecți pasivi, compatibilitate ce urmează a fi reținută de la caz la caz de instanțele judecătorești, în virtutea rolului constituțional al acestora de a asigura înfăptuirea justiției.>>

Astfel, ulterior publicării acestei decizii, redevenea de actualitate controversa născută anterior adoptării noului Cod penal, pe care acesta a dorit să o curme, respectiv problema compatibilității infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi în cazul anumitor infracțiuni, cum ar fi cele contra persoanei, patrimoniului etc.

Relativ la această controversă, instanța a reamintit că existența unei unități de subiect pasiv nu a reprezentat dintotdeauna o condiție *sine qua non* pentru reținerea infracțiunii continuate. Sub imperiul vechiului Cod penal, o infracțiune era considerată săvârșită în formă continuată atunci când o persoană săvârșea la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, acțiuni sau inacțiuni care prezentau, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni. Vechiul Cod penal nu făcea vreo referire la subiectul pasiv al infracțiunii. Astfel, *prima facie*, vechiul Cod penal, prin articolul 41, părea să fi instituit teza compatibilității totale a infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi. De aceea, în mod tradițional, doctrina aferentă vechii legislații a structurat condițiile de existență ale infracțiunii continuate în unitatea de subiect activ, pluralitatea de acte de executare, unitatea de rezoluție și unitatea de calificare juridică. De regulă, nu se făcea referire la unitatea subiectului pasiv, deoarece aceasta nu era o condiție expresă, legea nefăcând nicio distincție în acest sens. Totuși, în literatura de specialitate și în jurisprudența instanțelor de judecată, se făcea distincție între categoria infracțiunilor contra persoanei și categoria infracțiunilor contra patrimoniului. Cu privire la infracțiunile contra persoanei, opinia cvasiunanimă era că pluralitatea de persoane vătămate atrage reținerea unei pluralități de infracțiuni sub forma concursului, respectiv tot atâtea infracțiuni câte persoane au fost afectate. Astfel, în cadrul acestui grup de infracțiuni existența unității de infracțiune presupunea în mod necesar unitatea de subiect

pasiv. Se raționa în acest fel deoarece, în cazul acestui tip de infracțiuni, erau afectate obiecte juridice strict personale ale individului, cum ar fi viața, integritatea corporală, sănătatea. Totodată, întrucât săvârșirea faptei era strâns legată de victimă, reprezentarea autorului cu privire la comiterea acesteia presupunea fără excepție reprezentarea unei victime și numai a acesteia. În ceea ce privește categoria infracțiunilor contra patrimoniului, pluralitatea subiecților pasivi nu afecta prin ea însăși existența unității de infracțiune. În acest caz, reprezentarea săvârșirii faptei nu avea în mod necesar o legătură victima acesteia, cu subiectul pasiv, ci era legată de bunurile acesteia, de obiectul material al infracțiunii. Rațiunea acestei soluții rezida din faptul că, de cele mai multe ori, exista o eroare asupra identității subiecților pasivi și că valoarea socială ocrotită era aceeași. Astfel, jurisprudența fostului Tribunal Suprem și a celorlalte instanțe a fost orientată în sensul reținerii concursului de infracțiuni în ipoteza în care, în aceeași împrejurare și în baza unei rezoluții infracționale unice, inculpatul vătăma mai multe persoane și în sensul reținerii unei unități naturale de infracțiune în ipoteza în care, în aceeași împrejurare și în baza unei rezoluții infracționale unice, inculpatul sustrăgea mai multe bunuri din patrimoniul unor persoane diferite.

În doctrină a fost exprimată și o a doua opinie, în sensul că unitatea de subiect pasiv este o condiție generală de existență a unității naturale colective de infracțiune și, implicit, a unității legale sub forma infracțiunii continuate. Se afirma că, în cazul ambelor categorii de infracțiuni, contra persoanei și contra patrimoniului, ceea ce se ocrotește prin dispozițiile legii penale este un drept subiectiv fundamental: dreptul la viață, integritate fizică și psihică, inviolabilitatea domiciliului, dreptul de proprietate etc. Așa fiind, se impunea promovarea unei soluții unitare prin admiterea existenței atâtor infracțiuni în concurs câte drepturi au fost lezate, indiferent de natura infracțiunii săvârșite. Această soluție s-a regăsit, sporadic ce-i drept, și în jurisprudența anterioară intrării în vigoare a noului Cod penal, fiind aplicată de instanțele care nu agreau distincția dintre infracțiunile contra persoanei și infracțiunile contra patrimoniului.

Nu în ultimul rând, în doctrină a fost exprimată și o a treia opinie, în sensul că pluralitatea de persoane vătămate nu exclude fapta continuată, indiferent dacă vorbim de infracțiuni contra persoanei sau contra patrimoniului. În această din urmă opinie, infracțiunea continuată era, fără excepție, compatibilă cu pluralitatea de victime.

O altă decizie cu impact asupra instituției infracțiunii continuate este **Decizia Curții Constituționale a României nr. 650/2018**.

Astfel, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, prin art. 1 pct. 5, opera o modificare a art. 35 din Codul penal în sensul că: <<*Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni. **În cazul infracțiunilor contra persoanei, forma continuată se reține numai când faptele sunt săvârșite împotriva aceleiași subiect pasiv.***>> În esență, se revenea la definiția legală din vechiul Cod penal a infracțiunii continuate și se adăuga o a doua teză, care să transpună paragraful 28 din Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 a Curții Constituționale, pentru a asigura previzibilitatea legii. Prin Decizia 650 din 28 Octombrie 2018, în procedura de control *a priori* al proiectului de lege anterior amintit, instanța de contencios constituțional a admis obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 5 [cu referire la art. 35 alin. (1) fraza a

doua] din lege în raport cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție. În mod surprinzător, la **paragraful 281**, Curtea a statuat că <<menținerea condiției săvârșirii infracțiunii continuate împotriva aceluiași subiect pasiv în cazul infracțiunilor contra persoanei contravine atât soluției, cât și considerentelor Deciziei Curții Constituționale nr. 368 din 30 mai 2017>>. Relevant este și **paragraful 283** din Decizia 650/2018, unde instanța de contencios constituțional a constatat următoarele: <<*analizând considerentele Deciziei nr. 368 din 30 mai 2017, Curtea constată că acestea nu disting în privința obiectului juridic al infracțiunilor continuate pentru care art. 35 alin. (1) din Codul penal prevede condiția unicității subiectului pasiv, stabilind că impunerea acestei condiții creează discriminare între subiecții activi ai diferitelor infracțiuni, care, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzelor, pot sau nu să cunoască aspectul unicității subiectului pasiv al infracțiunilor pe care le comit la diferite intervale de timp, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, unicitatea subiectului pasiv al infracțiunii continuate neputând constitui un criteriu obiectiv de aplicare a unui regim sancționator diferit în privința făptuitorilor.*>>

De asemenea, prin **paragraful 286** din Decizia 650/2018, Curtea Constituțională a mai reținut că, <<*în urma pronunțării Deciziei nr. 368 din 30 mai 2017, reperul diferențiator între infracțiunea continuată și concursul de infracțiuni este, în mod exclusiv, unitatea rezoluției infracționale, și nu tratamentul sancționator sau tipologia de relații sociale ocrotite prin norma penală de incriminare, astfel că apare cu atât mai surprinzătoare opțiunea legiuitorului de a stabili, în contra deciziei Curții, reținerea formei continuate a infracțiunii când faptele sunt săvârșite împotriva aceluiași subiect pasiv în cazul infracțiunilor contra persoanei. De altfel, Curtea reține că aspectul săvârșirii infracțiunii continuate contra persoanei nu presupune, per se, cunoașterea de către subiectul activ a identității subiectului pasiv. Aceasta întrucât, în practică, infracțiunile contra persoanei prezintă diverse forme de comitere, identitatea victimei sau a victimelor putând fi cunoscută sau nu de către autori și de către participanții la săvârșirea acestora.*>>

În concluzia acestui raționament, instanța a reținut că, întrucât, potrivit art. 147 alin. (4) din Constituția României, de la data publicării în Monitorul Oficial, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și având în vedere jurisprudența instanței de contencios constituțional, care a statuat că efectul general obligatoriu al deciziilor se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care acestea se sprijină acesta, respectiv ansamblul unitar de argumente, care prezentate într-o succesiune logică realizează raționamentul juridic pe care se întemeiază soluția pronunțată de Curtea Constituțională, art. 35 din Codul penal, astfel cum a fost modelat de Curtea Constituțională, **instituie compatibilitatea totală a infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi, indiferent de natura infracțiunii săvârșite/obiectul juridic proteja prin incriminare.**

În acest context trebuie menționat că, simultan cu reconfigurarea infracțiunii continuate, a avut loc o metamorfoză și a infracțiunii simple sub forma unității naturale colective. Așa cum în mod judicios s-a afirmat în literatura de specialitate, deși în mod tradițional problema compatibilității unității de infracțiune cu pluralitatea subiecților pasivi a fost abordată cu precădere în contextul analizei infracțiunii continuate, toate concluziile formulate sunt valabile și în materia **unității naturale colective de infracțiune**. Astfel, luând în considerare elementele de asemănare dintre unitatea naturală colectivă și infracțiunea formă continuată, principalul criteriu de delimitare între infracțiunea continuată și unitatea naturală colectivă fiind reprezentat de intervalul de timp scurs între actele de executare, se impune concluzia că statuările din deciziile Curții Constituționale în materia infracțiunii



continuate sunt aplicabile *mutatis-mutandis* și în cazul infracțiunii simple sub forma unității naturale colective de infracțiune. Așa fiind, deși odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal, unitatea de subiect pasiv a devenit o condiție *sine qua non* și pentru infracțiunea ce îmbracă forma unității naturale colective, după publicarea deciziilor Curții Constituționale nr. 368/2017 și nr. 650/2018, condiția unicității victimei infracțiunii nu mai este necesară pentru reținerea infracțiunii în această formă, indiferent de natura infracțiunii/obiectul juridic proteja prin incriminare.

Relativ la unitatea naturală colectivă, instanța a reținut că aceasta nu a primit o definiție legală în Codul penal român, dar caracteristicile acesteia rezultă din interpretarea *per a contrario* a definițiilor oferite de legiuitor formelor unității legale de infracțiune complexă și continuată și concursului de infracțiuni. Astfel, condițiile de existență ale acestei forme a infracțiunii simple sunt unitatea de acțiune (văzută în sens larg) și unitatea de calificare juridică (omogenitatea juridică). (pentru condițiile de existență ale unității naturale colective, a se vedea, în acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală, Decizia nr. 112/A/2020) Unitatea de acțiune presupune: unitatea manifestării de voință, elementul subiectiv ce caracterizează activitatea infracțională circumscriind unui scop unic toate actele materiale de executare; unitatea de cadru spațio-temporal, actele de executare având loc în același loc și la un interval scurt de timp, într-o succesiune determinată de natura activității infracționale, fapt ce presupune că orice întrerupere a actului trebuie să fie firească prin raportare la tipologia activității ilicite. Omogenitatea juridică, la fel ca în cazul infracțiunii continuate, presupune ca fiecare act material ce intră în componența activității agentului să formeze elementele constitutive ale unei singure infracțiuni prevăzute de lege.

Unitatea naturală colectivă nu prezintă particularități față de infracțiunea simplă, fiind o formă a acesteia. Spre deosebire de concursul de infracțiuni și infracțiunea continuată, unitatea naturală colectivă nu constituie o cauză de agravare a răspunderii penale. Or, în condițiile în care nu se poate reține concurs de infracțiuni în situația în care inculpatul săvârșește, la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni, ci o infracțiune continuată, *a fortiori*, nu trebuie reținut un concurs de infracțiuni atunci când actele de executare sunt comise în aceeași împrejurare și în realizarea aceleiași rezoluții infracționale. Nu este în consonanță cu filosofia dreptului penal ca cel care comite două acte de executare în aceeași împrejurare să fie sancționat mai aspru decât cel care comite două acte materiale la diferite intervale de timp. Concursul de infracțiuni se va reține numai atunci când nu se poate reține unitatea naturală colectivă pentru neîndeplinirea condiției privind unitatea de voință, respectiv atunci când, în baza unor rezoluții infracționale distincte, într-o unitate spațio-temporală – aceeași împrejurare, o persoană aduce atingere vieții private a două sau mai multe persoane.

În concret, în data de ..., inculpatul a montat, pe rând, două dispozitive electronice de înregistrare audio-video, apte să se activeze la mișcare și să înregistreze clipuri de câteva minute, fiecare având un spațiu dedicat unui card de memorie, disimulate în interiorul unor odorizante, pe care le-a plasat în cele două toalete aferente acestei clinici (una destinată clienților și alta destinată personalului), poziționându-le în așa fel încât să poată capta vasul de toaletă și ușa toaletei, înregistrând imaginile captate pe parcursul zilei și aducând astfel atingere vieții private a persoanelor vătămate (...). (fișierul "...", având dimensiunea de ... și durată de ... minute - momentul ... al înregistrării) și ...

(fișierul \_\_\_\_\_, cu dimensiunea de \_\_\_\_\_ MB și durata de \_\_\_\_\_ minute - intervalul \_\_\_\_\_ al înregistrării)

În concluzia argumentării, aplicând aceste considerente teoretice prin raportare la acuzația adusă inculpatului, instanța a reținut că sunt îndeplinite toate condițiile de existență ale infracțiunii simple – unitate naturală colectivă. Fapta inculpatului a fost săvârșită în baza unei rezoluții infracționale unice, în același cadru spațio-temporal (la data de \_\_\_\_\_, pe parcursul a câteva ore, în cele două toalete aferente clinicii medicale \_\_\_\_\_, situată în \_\_\_\_\_), prin mai multe acte de executare (prin folosirea a două dispozitive, plantate în locuri diferite, care au înregistrat mai multe videoclipuri de aprox. 2-5 minute cu persoanele vătămate), dar în cadrul unui proces execuțional unic. De asemenea, actele de executare săvârșite de inculpat sunt omogene atât din punct de vedere material, cât și din punct de vedere juridic.

#### **Infracțiunea prevăzută de art. 226 alin. (5) C.pen. :**

În ceea ce privește varianta normativă prevăzută de art. 226 alin. (5) C.pen., instanța a reținut că aceasta constă în plasarea, fără drept, de mijloace tehnice de înregistrare audio sau video, în scopul săvârșirii faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2) C.pen.

Or, în condițiile în care, așa cum am arătat mai sus, inculpatul se afla într-o eroare inversă de drept, fapta nefiind prevăzută de legea penală (astfel cum a fost imaginată și săvârșită efectiv), răspunderea penală a acestuia nu poate fi antrenată, conduita inculpatului fiind inaptă *de plano* să aducă atingere obiectului juridic al infracțiunii, deoarece scopul urmărit de acesta nu se putea materializa într-o faptă prevăzută de art. 226 alin. (1) C.pen.

Astfel, pentru a ajunge la această concluzie, instanța a subliniat că în doctrină s-a făcut distincția între eroarea directă (reglementată ca și cauză de înlăturare a tipicității subiective sau ca și cauză de neimputabilitate) și **eroarea inversă**. Eroarea directă presupune cunoașterea greșită sau necunoașterea unor elemente ale infracțiunii – în acest caz autorul acționează convins că nu comite o infracțiune, deși în realitate nu este așa -, în vreme ce eroarea inversă presupune convingerea subiectului că săvârșește o infracțiune, deși în realitate lipsește unul dintre elementele acestuia.

Eroarea **inversă de drept** a fost încadrată de doctrină în conceptul de faptă putativă, considerându-se fie că nu atrage consecințe juridico-penale. (a se vedea, în acest sens, G. Antoniu, *Eroarea de drept penal*, în Revista de drept penal nr. 1/1994, p. 22; S. Bogdan, *Eroarea în dreptul penal*, Editura Universul Juridic, București, 2008, p. 63, nr. 9) În această ipoteză, autorul are convingerea că există o normă de incriminare care interzice fapta sa. Spre exemplu, o persoană întreține relații sexuale în schimbul unei sume de bani, crezând că fapta sa este pedepsită de legea penală sau când întreține un raport sexual consimțit cu un minor în vârstă de 17 ani fără să cunoască faptul că legea pedepsește fapta doar dacă minorul este în vârstă de până la 16 ani [art. 220 alin. (1) C.pen.]. În toate aceste cazuri, latura subiectivă există, însă lipsește cea obiectivă. Fapta săvârșită nu este incriminată, lipsind un obiect juridic care să fie protejat, ceea ce atrage imposibilitatea producerii unei urmări imediate, element necesar pentru existența unei fapte tipice. De aceea, nu există o bază legală pentru a fi sancționată, și nici pericolul de a fi confundată cu tentativa. (a se vedea, în acest sens, A. Vlăsceanu, *Eroarea asupra normei juridice*, Editura Hamangiu, 2006, p. 84)

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 396 alin. (1) și (5) C.proc.pen. rap. la art. 16 lit. b) teza I C.proc.pen., instanța l-a achitat pe inculpatul \_\_\_\_\_ sub aspectul

infracțiunii de violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (5) C.pen., întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

Împotriva acestei sentințe au declarat **apel** Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului X București și apelantele-părți civile . și

**III. Punctele de vedere cu privire la dezlegarea chestiunii de drept** au fost exprimate astfel :

Atât reprezentantul Ministerului Public, cât și apărătorul inculpatului și apărătorii părților civile și ai părții responsabile civilmente au susținut că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție este admisibilă.

#### **IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată**

##### **1. Redarea normelor de drept intern apreciate a fi relevante în speță**

**Art. 226 alin. 1 C.pen.** – atingerea adusă vieții private, fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta sau a unei convorbiri private se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

**Art. 226 alin. 5 C.pen.** – plasarea, fără drept, de mijloace tehnice de înregistrare audio sau video, în scopul săvârșirii faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2), se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

**Art. 224 alin. 1 C.pen.** – pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea, fără consimțământul persoanei care le folosește, ori refuzul de a le părăsi la cererea acesteia se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

##### **2. Punctul de vedere al completului de judecată**

În opinia completului de judecată, sunt posibile două ipoteze :

**A.** Dacă se apreciază că noțiunile de locuință, încăpere sau dependință la care face referire art. 226 alin. (1) din Codul penal sunt restrânse la noțiunea de domiciliu prevăzută de art. 224 din Codul penal, soluția ar fi cea de achitare a inculpatului, în baza art. 16 alin. 1 lit. b teza I C.pr.pen.

**B.** Dacă se apreciază că noțiunile de locuință, încăpere sau dependință la care face referire art. 226 alin. (1) din Codul penal sunt mai extinse decât noțiunea de domiciliu prevăzută de art. 224 din Codul penal, incluzând și acele spații care, chiar dacă nu pot fi calificate drept domiciliu, oferă o protecție vieții private a persoanei, de pildă grupul sanitar al unei clinici sau la care au acces mai multe persoane, o cabină de probă dintr-un magazin, vestiarul unei săli de sport, soluția ar fi una dintre cele prevăzute de art. 396 alin. 2, 3 sau 4 C.pr.pen.

În concluzie, Curtea apreciază că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept : „dacă noțiunile de locuință, încăpere sau dependință la care face referire art. 226 alin. (1) din Codul penal sunt mai extinse decât cea de domiciliu prevăzută de art. 224 din Codul penal, incluzând și acele spații care, chiar dacă nu pot fi calificate drept domiciliu, oferă o protecție vieții private a persoanei, de pildă grupul sanitar al unei clinici sau la care au acces mai multe persoane, o cabină de probă dintr-un magazin, vestiarul unei săli de sport”.

##### **V. Dispozițiile completului de judecată**

Față de considerentele anterior expuse, Curtea va dispune, în temeiul art. 476 alin. 2 C.pr.pen. suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii pentru dezlegarea chestiunii de drept sesizate.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,  
ÎN NUMELE LEGII,  
DISPUNE :**

În temeiul art. 475 C.pr.pen., admite cererea formulată de reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Z, de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept : „dacă noțiunile de locuință, încăpere sau dependință la care face referire art. 226 alin. (1) din Codul penal sunt mai extinse decât cea de domiciliu prevăzută de art. 224 din Codul penal, incluzând și acele spații care, chiar dacă nu pot fi calificate drept domiciliu, oferă o protecție vieții private a persoanei, de pildă grupul sanitar al unei clinici sau la care au acces mai multe persoane, o cabină de probă dintr-un magazin, vestiarul unei săli de sport”.

În baza art. 476 alin. 2 C.pr.pen., suspendă judecarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile.

Definitivă.

Pronunțată astăzi \_\_\_\_\_, prin punerea minutei la dispoziția părților și a procurorului, prin mijlocirea grefei instanței.

**PREȘEDINTE,**

**JUDECĂTOR,**

**GREFIER,**

Red. / Tehnored. Jud. \_\_\_\_\_

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI  
SECȚIA A II-A PENALĂ

Dosar nr.

ÎNCHEIERE

Sedința publică de la  
Curtea constituită din:  
Președinte:  
Judecător:  
Grefier:

Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București este reprezentat de procuror

Pe rol se află judecarea cauzei penale având ca obiect apelurile formulate de și de **apelantele-părți civile** și împotriva Sentinței Penale nr. din pronunțate de Judecătoria Sectorului Y București în dosarul nr.

La apelul nominal făcut în ședința publică răspund, apelanta-parte civilă personal și asistată de apărător ales, avocat , cu împuternicire avocațială la dosarul cauzei, pentru apelanta-parte civilă , lipsă, apărătorul ales, avocat , în substituirea domnului avocat , care depune delegație de substituie la dosarul cauzei, intimatul-inculpat , personal și asistat de apărător ales, avocat , cu împuternicire avocațială la dosarul cauzei, pentru intimata-parte responsabilă civilmente , apărătorul ales, avocat , cu împuternicirea avocațială la dosarul cauzei, lipsind apelanta-parte civilă și intimata-parte civilă

Procedura de citare este legal îndeplinită.

Grefierul de ședință face oral referatul cauzei, comunicând modul în care s-a îndeplinit procedura de citare a persoanelor chemate la proces, precum și dacă s-au realizat celelalte măsuri dispuse anterior.

La interpelarea instanței, **intimatul-inculpat** învederează că își menține declarațiile date anterior și nu mai dorește să dea o declarație și în fața instanței de apel.

*Având în vedere noua componentă a completului de judecată, instanța apreciază că se impune repunerea în discuție a cererii formulate de Ministerul Public de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu întrebări prealabile.*

**Reprezentantul Ministerului Public** menține solicitarea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea problemei de drept, cu aceleași argumente.

Consideră că în mod neîntemeiat instanța a considerat că grupurile sanitare, toaletele din interiorul clinicii medicale nu se încadrează în noțiunea de încăpere sau dependință ținând de aceasta.

În concret, apreciază că noțiunea analizată de încăpere, în absența unei definiții legale, trebuie analizată și interpretată din perspectiva înțelesului uzual al termenului, precum și prin raportare la obiectul juridic al infracțiunii, legiuitorul urmărind prin această incriminare să ocrotească intimitatea vieții private a persoanei fizice.

De asemenea, apreciază că, în mod eronat, instanța de fond a făcut o analiză comparativă a noțiunilor ce se regăsesc în cuprinsul infracțiunii de violare a vieții private, în raport cu infracțiunea de violare de domiciliu, întrucât însuși denumirea marginală a acestei din urmă incriminări impune o limită a sferei de aplicare.

Ori, dacă infracțiunea de violare de domiciliu protejează, în esență, spațiul în care persoana își desfășoară viața privată, domestică, infracțiunea de violare a vieții private este strâns legată de persoană, urmărind protejarea vieții private a acesteia atunci când se află într-un spațiu privat, fie că se vorbește despre locuință, camere de hotel, vestiar al sălii de sport, toalete și altele asemenea, în acest context și în acord cu definiția din DEX, încăperea desemnează un spațiu închis în toate părțile dintr-o construcție și nu se rezumă doar la părțile din construcție folosite efectiv pentru locuit, deși acesta este sensul principal al termenului, ci vizează orice spațiu închis în care individul își poate exprima intimitatea.

Totodată, susține că dependințele reprezintă spații accesorii venite a completa, a ajuta la întreținerea unui spațiu principal, ele fiind conexe, fie locuinței, fie încăperii, având în vedere și formularea textului.

Este de acord că manifestările ce țin de viața privată exprimată într-un spațiu public exced puterii de protecție oferite de norma de incriminare.

Solicită să se aibă în vedere și argumentele expuse la termenul anterior în susținerea aceleiași cereri.

La interpelarea instanței referitor la dispozițiile art. 476 alin. (2) din Codul de procedură penală, **reprezentantul Ministerului Public** apreciază că se impune suspendarea judecării cauzei.

**Apărătorul ales al apelantei-părți civile** . achiesează la punctul de vedere al Ministerului Public.

**Apărătorul ales al apelantei-părți civile** . susține că este de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și mai mult, are rugămintea de a se clarifica dacă acest articol se referă, de fapt, la noțiunea de spațiu privat, mediu privat în care se putea săvârși fapta, întrucât consideră că acesta este de fapt scopul legiuitorului, de a atrage a sancțiunii penale cu privire la ingerințele aflate într-un cadru privat, nu neapărat cu privire la realizarea acestor intenții într-o încăpere, dependință sau alte noțiuni care duc la noțiunea de domiciliu.

**Apărătorul ales al intimatului-inculpat** susține că punctul său de vedere exprimat și anterior este acela că această chestiune de drept a primit o dezlegare din partea Curții Constituționale a României prin Decizia nr. 33, la punctele 6, 7 și 8 din această decizie rezultând cu evidență că autorul excepției a vizat această situație de drept întâlnită în speța de față, respectiv lărgirea noțiunii de încăpere.

Apreciind, la fel cum se apreciază și prin motivele de apel învederate de Ministerul Public și de părțile civile, că aceasta ar trebui să vizeze o noțiune mult mai largă, mai bine zis orice spațiu închis între 4 pereți în care o persoană ar fi nevoită să aibă o anumită doză de intimitate.

Crede că s-a răspuns de către Curtea Constituțională a României, iar considerentele obligatorii ale curții, chiar dacă este o decizie de respingere, au fost preluate ulterior prin Decizia nr. 51 a Înaltei Curți de Casație și Justiție care, de asemenea, în componența unui complet de soluționare a unor chestiuni de drept, a preluat la paragraful 31 integral considerentele Curții Constituționale a României, reținând că, curtea oferă o protecție sporită faptelor antisociale care aduc atingere acestui drept atunci când se comite într-o locuință, încăpere, dependință, în noțiunea dată de Curtea Constituțională a României.

Urmează ca instanța să aprecieze dacă consideră că nu s-a răspuns suficient de clar cu privire la această chestiune de drept. Nu are nimic împotrivă ca, într-adevăr, Înalta Curte de Casație și Justiție să lămurească pe deplin, mai ales că

soluționarea acestei cauze ar depinde de dezlegarea de drept dată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

În măsura în care se va aprecia că de această dată se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, solicită să se dispună suspendarea cauzei.

Apărătorul ales al intimatului responsabilă civilmente ..., față de conținutul cauzei, apreciază că este hotărâtor ca Înalta Curte de Casație și Justiție să-și spună punctul de vedere, având în vedere că se tinde la schimbarea soluției prin motivele de apel.

Consideră că este oportună, atât opinia Înaltei Curți de Casație și Justiție, cât și suspendarea judecării cauzei pentru lămurirea acesteia sub toate aspectele.

**Instanța** reține cauza în pronunțare asupra cererii formulate de reprezentantul Ministerului Public, de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

**CURTEA,**

Având nevoie de timp pentru a delibera, va stabili termen pentru pronunțare asupra cererii formulate de reprezentantul Ministerului Public, de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la 02 februarie 2024.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,  
ÎN NUMELE LEGII  
DISPUNE:**

Stabilește termen pentru pronunțare asupra cererii formulate de reprezentantul Ministerului Public, de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la

Pronunțată în ședință publică, astăzi,

**Președinte,**

**Grefier,**